

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНФОРМАТИКИ І ПРАВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ**

КІНДРАТ Павло Вадимович

УДК 342.951:005.336.1

**ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ
ЗАКОНОДАВСТВА В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Київ – 2017

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі цивільно-правових дисциплін Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат технічних наук,
доцент, старший науковий співробітник
Фурашев Володимир Миколайович,
Науково-дослідний інститут інформатики і права
Національної академії правових наук України,
радник при дирекції.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук,
старший науковий співробітник
Савінова Наталія Андріївна,
Національний університет «Одеська морська
академія», декан факультету морського права та
менеджменту;

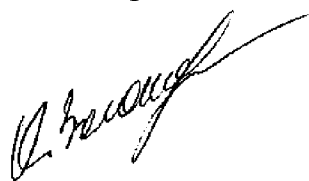
кандидат юридичних наук, доцент
Бевз Світлана Іванівна,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря
Сікорського», доцент кафедри господарського та
адміністративного права.

Захист відбудеться 1 листопада 2017 р. о 10 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.501.01 у Науково-дослідному інституті інформатики і права Національної академії правових наук України за адресою: 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Науково-дослідного інституту інформатики і права Національної академії правових наук України за адресою: 01032, м. Київ, вул. Саксаганського, 110-В.

Автореферат розіслано 28 вересня 2017 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

О.О. Золотар

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. За роки незалежності в Україні сформовано значний масив законодавчих актів, що врегульовують суспільні відносини, які виникають та розвиваються в інформаційній сфері. Через недостатню узгодженість і непослідовність в прийнятті нових, а також вдосконаленні і впорядкуванні вже існуючих законодавчих актів, цей масив неоднорідний за своїм змістом, а його ефективність є дискусійною.

Ефективність законодавства в інформаційній сфері є однією з умов, які визначають потребу і доцільність його розвитку та удосконалення. Урахування зазначеної умови потребує застосування цілісного механізму оцінювання ефективності законодавства в інформаційній сфері, який враховуватиме його галузеві особливості. Це обумовлює потребу вироблення й впровадження в доктрину інформаційного права і законодавчу практику теоретико-методологічних засад та основних критеріїв оцінки ефективності законодавчого забезпечення інформаційної сфери.

Засади визначення ефективності законодавства висвітлені в кількох монографічних і дисертаційних дослідженнях. Вони переважно зосереджені на проблемах побудови ефективного законодавства в процесі нормотворення. Недостатньо дослідженими залишаються питання оцінювання ефективності законів у інформаційній сфері. Механізми оцінювання ефективності законодавства також потребують поглибленого, комплексного дослідження і доопрацювання для їх реалізації у практичній площині.

Питаннями правового регулювання інформаційних відносин та систематизації законодавства в інформаційній сфері свої праці присвячували вітчизняні та зарубіжні вчені: І.В. Арістова, О.А. Баранов, І.Л. Бачило, К.І. Беляков, В.М. Брижко, В.Д. Гавловський, Р.А. Калюжний, В.О. Копилов, О.В. Кохановська, В.М. Лопатін, А.І. Марущак, В.Г. Пилипчук, М.М. Россолов, В.М. Фурашев, В.С. Цимбалюк, М.Я. Швець та інші. Окремі питання ефективності законодавства розглядали у своїх працях вітчизняні вчені: С.В. Бобровник, В.В. Головченко, А.М. Колодій, Н.М. Оніщенко, П.М. Рабінович, Н.А. Савінова, В.Ф. Сіренко, А.О. Селіванов та інші; а також зарубіжні вчені: Д. Белл, А.Б. Венгеров, В.В. Касьянов, В.М. Кудрявцев, В.В. Лапаєва, В.І. Нікітинський, Г. Регнер, Ю.О. Тіхоміров та інші.

Попри низку досліджень спрямованих на визначення окремих загально-правових показників ефективності законодавства, а також на галузеві особливості упорядкування та розвитку правового регулювання інформаційних відносин, до цього часу в нашій державі не було проведено комплексного дослідження ефективності законодавства в інформаційній сфері. Потребують наукового опрацювання теоретичні та прикладні засади галузевої оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері, удосконалення

механізмів її отримання та обґрунтування галузевих показників оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері.

Саме значущість теоретико-прикладної проблеми ефективності законодавства в інформаційній сфері та недостатній рівень розробленості теоретико-методологічних засад оцінки ефективності реалізації законодавства в цілому обумовили актуальність обраної теми дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. За своїм змістом і спрямованістю наукового пошуку тема дисертаційного дослідження пов'язана з реалізацією положень низки нормативно-правових актів у інформаційній сфері, зокрема: Законом України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства на 2007–2015 роки» від 09.01.2007 року № 537-V; Розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні» від 15.05.2013 року № 386-р, Постановою Верховної Ради України «Про ухвалення Рекомендацій парламентських слухань на тему: «Законодавче забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні» від 03.07.2014 року № 1565-VII та ін.

Дисертаційне дослідження виконано у безпосередньому зв'язку з темами наукових досліджень Науково-дослідного інституту інформатики і права Національної академії правових наук України. Зокрема, дисертація пов'язана з темою науково-дослідної роботи «Теоретико-правові основи формування і розвитку інформаційного суспільства» (РК УкрІНТЕІ 0113U003154). Тема дослідження відповідає Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки, затвердженої Президією НАПрН України 3 березня 2016 року.

Тема дисертаційного дослідження була затверджена Вченою радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 4 від 29.10.2013 р.), уточнена Вченою радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 2 від 25.02.2016 р.) та рекомендована до захисту на розширеному засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (висновок № 5 від 17 січня 2017 р.).

Дисертацію обговорено на семінарах Науково-дослідного інституту інформатики і права Національної академії правових наук України (19.04.2017 р., 20.07.2017 р.).

Мета і завдання дослідження. *Мета* дослідження полягає у тому, щоб на основі комплексного аналізу наявного теоретичного підґрунтя оцінювання ефективності законодавства і галузевих особливостей інформаційного права сформулювати теоретичні засади оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері та виробити на концептуальному рівні рекомендації щодо їх практичної реалізації в процесі розвитку правового регулювання суспільних відносин в інформаційній сфері.

Досягнення мети потребує вирішення таких *завдань*:

- проаналізувати та визначити змістові характеристики понять «ефективність законодавства» та «оцінка ефективності законодавства», надати їх дефініції;

- врахувати зарубіжний досвід застосування оцінки ефективності законодавства;

- виявити та надати характеристику особливостей інформаційного законодавства, в умовах розвитку інформаційного суспільства;

- систематизувати та класифікувати умови ефективності законодавства в інформаційній сфері;

- обґрунтувати основні критерії та визначити наукові підходи і методологічні засади оцінювання ефективності законодавства в інформаційній сфері;

- запропонувати підходи щодо систематизації законодавства в інформаційній сфері як умови належного оцінювання його ефективності;

- сформулювати та обґрунтувати систему упорядкування показників оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері, розкрити зміст найважливіших з них;

- надати методичні рекомендації концептуального рівня щодо оцінювання ефективності законодавства в інформаційній сфері.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають в процесі здійснення законодавчого забезпечення інформаційної сфери.

Предмет дослідження – теоретичні засади оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері.

Методи дослідження. *Методологічну основу дисертації становить сукупність філософських, загальнонаукових та спеціально-правових методів і прийомів наукового пізнання, що забезпечують можливість здійснення комплексного та цілісного дослідження у відповідності до поставлених завдань. Зокрема, застосування діалектичного й історичного методів дозволило розкрити становлення та зміст понять «ефективність законодавства» та «оцінка ефективності законодавства», а логіко-семантичного – удосконалити їх дефініції (підрозділ 1.1). Аксіологічний, структурно-функціональний методи, а також методи герменевтики дозволили розкрити зміст законодавства в інформаційній сфері та його роль у забезпеченні ефективності законодавства України в цілому (підрозділ 1.2). Порівняльно-правовий метод застосовано з метою дослідження зарубіжного досвіду оцінювання ефективності законодавства (підрозділ 1.3). Логіко-семантичний метод й метод дедукції застосовано для поглиблення понятійного апарату оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері, а також розкриття умов його ефективності (підрозділи 2.1, 2.2). Структурно-функціональний метод і метод моделювання задіяно для формулювання системи показників оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері (підрозділ 2.3). За допомогою методів компаративного та системного аналізу*

розкрито зміст та спрямування систематизації законодавства в інформаційній сфері як умови забезпечення якісної оцінки його ефективності (підрозділ 3.1). Методи герменевтики у сукупності з імперативним методом дали змогу розкрити місце принципів інформаційного права в системі показників оцінки ефективності законодавства що до нього належить (підрозділ 3.2).

Науково-теоретичну базу дисертації становлять сучасні теоретико-методологічні розробки вітчизняних і зарубіжних науковців у галузях інформаційного права, теорії держави і права, адміністративного права й процесу, цивільного та кримінального права, соціології та філософії права.

Емпіричну базу дослідження становлять Конституція України, закони та інші нормативно-правові акти України, правові акти ЄС, Ради Європи, міжнародні договори, ратифіковані Верховною Радою України.

Інформаційну базу дослідження становлять узагальнення практики діяльності органів законодавчої та виконавчої влади, правоохоронних органів, дані міжнародних і національних експертиз, правова публіцистика, довідкові видання, статистичні матеріали.

Наукова новизна дисертації полягає в тому, що вона є першим комплексним дослідженням, спрямованим на вирішення питань теоретико-методологічного забезпечення оцінювання ефективності законодавства в інформаційній сфері як механізму та підстави його удосконалення, в рамках якого розкрито особливості забезпечення ефективності законодавства як регулятора суспільних відносин в інформаційній сфері, сформульовано й обґрунтовано концептуальні та теоретико-методологічні підходи до отримання об'єктивної оцінки його ефективності. За результатами проведеного дослідження здобувачем сформульовано низку наукових положень, зокрема:

уперше:

- розроблено теоретико-методологічне підґрунтя оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері, у рамках якого обґрунтовано мету, предмет, функції та принципи оцінювання;

- визначено й упорядковано показники оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері у рамках комплексної ієрархічно розгалуженої структури;

удосконалено:

- дефініцію понять «ефективність законодавства» й «оцінка ефективності законодавства» через установлення їх відповідності забезпеченню сукупності інтересів суб'єктів правовідносин та набору показників що відображають ефективність правового забезпечення суспільних відносин відповідно;

- змістове тлумачення умов ефективності законодавства в інформаційній сфері, а також їх класифікацію у відповідності до стадії законодавчого процесу, джерела та напрямків впливу;

– концепцію практичної реалізації оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері шляхом введення галузевих коефіцієнтів та обґрунтування послідовності здійснення етапів оцінювання, їхні мету, зміст і спрямування;

набули подальшого розвитку положення щодо:

– впровадження зарубіжного досвіду оцінки ефективності законодавства шляхом висунення рекомендацій нормативного закріплення обов'язковості оцінки законодавства, що врегульовує пріоритетні напрямки державної політики, визначення відповідального координаційного органу та обов'язковості публікації регулярних публічних звітів щодо ефективності визначених напрямків законодавства;

– підходів до систематизації норм інформаційного права, що ґрунтується на комплексності предмета правового регулювання;

– з'ясування впливу особливостей законодавства в інформаційній сфері у забезпеченні ефективності законодавства України.

Практичне значення одержаних результатів обумовлене науковою новизною окремих висновків і можливістю їх використання в правотворчій, правозастосовній, практичній і науковій діяльності, а саме:

– *у науково-дослідницькій сфері* – матеріали дисертації можуть слугувати основою для подальшого розвитку досліджень у сфері вдосконалення та подальшого розвитку теоретико-методологічних питань ефективності як законодавства в інформаційній сфері, так і законодавства України в цілому (акт впровадження Науково-дослідного інституту інформатики і права Національної академії правових наук України від 12.07.2017 р.);

– *у сфері правотворчості* – висновки, пропозиції та дефініції, сформульовані в дисертації, можуть бути використані на різних етапах нормотворчого процесу (довідка про впровадження Центрального державного електронного архіву України від 29.06.2017 р.);

– *у правозастосовній діяльності* – використання одержаних результатів дасть змогу поліпшити практичну діяльність органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо забезпечення інформаційних потреб громадян (акт впровадження Рівненської обласної державної адміністрації від 12.06.2017 р.);

– *у науково-методичній роботі* – матеріали дисертаційного дослідження можуть бути використані у процесі підготовки навчально-методичних матеріалів з інформаційного права, загальної теорії держави й права, у науково-дослідницькій роботі студентів (акти впровадження: факультету соціології і права НТУУ «Київський політехнічний інститут» від 10.01.2017 р., Навчально-наукового інституту права Національного університету водного господарства та природокористування від 05.01.2017 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійним науковим дослідженням. Основні концептуальні ідеї, теоретичні положення, висновки й

рекомендації, викладені в дисертації, належать авторові. За умови використання наукового доробку інших учених для обґрунтування власних міркувань автора на нього зроблені посилання.

Апробація результатів дисертації. Отримані в результаті проведеного дослідження положення, висновки та пропозиції висвітлювались та обговорювались на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Актуальні питання реформування правової системи України» (Луцьк, 2014), «Політико-правові реформи та становлення громадянського суспільства в Україні» (Херсон, 2014), «Правове регулювання суспільних відносин в умовах демократизації Української держави» (Запоріжжя, 2014), «Актуальні питання розвитку права та законодавства: наукові дискусії» (Львів, 2015), «Розвиток сучасного права в умовах глобальної нестабільності» (Одеса, 2016), «Пріоритетні напрями розвитку сучасної юридичної науки» (Харків, 2016), «Юриспруденція в теорії і практиці: питання вдосконалення правової грамотності» (Запоріжжя, 2017).

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження викладено в 14 наукових публікаціях, 5 з яких опубліковано у виданнях, що визначені МОН України як фахові з юридичних наук, одна – у зарубіжному науковому виданні, а також у 8 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, дев'яти підрозділів, висновків та списку використаних джерел, до якого увійшли 161 найменування, що викладені на 18 сторінках. Загальний обсяг дисертації складає 259 сторінок, з них основного тексту – 185 сторінок, анотація – 12 сторінок та 2 додатки на 42 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

Вступ присвячений висвітленню положень, що відображають актуальність вибору теми наукового дослідження, формулювання мети та завдань дослідження, визначення його об'єкту і предмету, методів дослідження, висвітленню наукової новизни отриманих результатів, окресленню його теоретико-методологічного підґрунтя, теоретичного й практичного значення одержаних результатів, визначенню особистого внеску здобувача та надання інформації про публікації і апробацію отриманих результатів.

Розділ 1 «Теоретико-методологічні основи дослідження ефективності законодавства в інформаційній сфері» складається з трьох підрозділів і присвячений дослідженню наявних наукових підходів до визначення й теоретичного обґрунтування змісту та сутності понять «законодавство в інформаційній сфері», «ефективність законодавства», а також світовому досвіду застосування оцінки ефективності законодавства.

У підрозділі 1.1 «Гене́за теоретико-правових підходів до оцінки ефективності законодавства» розглянуто наявні підходи вітчизняних і зарубіжних науковців щодо тлумачення поняття «ефективність законодавства» та його оцінки, проаналізовано їхні переваги та недоліки.

Проаналізовано й визначено недоліки наявних тлумачень ефективності законодавства, які ґрунтуються на розумінні його як співвідношення досягнутих результатів до мети регулювання і розширюються через уточнення понять мети й результату. Розкриваючи зміст поняття «законодавство» запропоновано тлумачити поняття «ефективність законодавства» як рівень збалансованості наслідків реалізації законодавчих актів між забезпеченням суспільних вимог і державних інтересів. Загальна ефективність законодавства обумовлюється сукупною взаємодією досліджуваного законодавства та трьох відносно виокремлених систем, що дозволяє розділяти її на: соціальну ефективність (обумовлена змінами в суспільних відносинах), юридичну ефективність (акцентує якісні характеристики законодавства й окремих його норм), державно-регуляторну ефективність (установлює можливості державних органів здійснювати передбачений правовими нормами регуляторний вплив).

Доведено диференціацію змісту досліджень ефективності законодавства і її оцінки, що обумовлено відмінностями в їхній меті та завданнях. Дослідження ефективності законодавства орієнтовані на визначення умов і теоретико-методологічних засад створення законодавчих актів, які мають забезпечити здійснення ефективного правового регулювання. Оцінка ефективності законодавства покликана визначити й обґрунтувати емпірично вивірені показники ефективності чинних законодавчих актів або законопроектів, а також виробити методологічні засади їх обчислення й узгодження.

Для оцінювання ефективності законодавства запропоновано застосовувати поняття критерію як мірила впливу законодавства на суспільні відносини. Залежно від стадії законодавчого процесу виділяються перспективна (здійснюється на етапі підготовки законопроекту й базується на його характеристиках) та ретроспективна (передбачає наявність і можливість отримання безпосередніх результатів дії закону та базується на виявленні змін у суспільній поведінці) оцінки.

У підрозділі 1.2 «Особливості законодавства в інформаційній сфері як чинники впливу на ефективність законодавства України» досліджено зміст, становлення та сферу застосування поняття «інформаційне законодавство», розкрито його роль при забезпеченні ефективності законодавчого забезпечення суспільних відносин.

Встановлено співвідношення понять «інформаційне законодавство» та «законодавство в інформаційній сфері» як частки до цілого. Аргументовано доцільність застосування поняття «інформаційне законодавство» лише до

законодавчих актів, в яких інформаційна діяльність є основним і безпосереднім предметом правового регулювання. В той час як «законодавство в інформаційній сфері» охоплює законодавство, що врегульовує відносини які відповідають предмету інформаційного права.

Для забезпечення упорядкування суспільних відносин в інформаційній сфері та їх співвіднесення з відповідними законодавчими актами запропоновано класифікувати їх у відповідності до об'єкту відносин – інформації, яка уточнюються через систему атрибутів: вид, тип, конфіденційність, цільова належність, доступність, направленість, галузева спрямованість тощо. Обґрунтовано взаємозв'язок ефективності інформаційного законодавства та законодавства інших галузей, який проявляється через роль інформаційного законодавства у забезпеченні законодавчого та правозастосовного процесів у інформаційному суспільстві (прямий зв'язок), а також особливості механізмів правового регулювання (зворотній зв'язок).

У підрозділі 1.3 «Зарубіжний досвід оцінювання ефективності законодавства» досліджено практику країн Європейського Союзу та Російської Федерації щодо здійснення оцінювання ефективності законодавства як елемента функціонування правової системи держави.

Установлено, що в законодавчій практиці зарубіжжя проведення оцінювання ефективності законодавства здійснюється з метою: встановлення доцільності прийняття закону в запропонованій редакції, перевірки ефективності реалізації положень чинних законодавчих актів і виявлення наявних недоліків; визначення підґрунтя для реформування законодавства в певній сфері і встановлення напрямків його подальшого розвитку. Водночас особливості оцінювання ефективності законодавства обумовлюються: типом правової системи, рівнем законодавчого закріплення необхідності проведення оцінювання, рівнем залученості громадських організацій, публічністю отриманих результатів. Власне оцінювання ефективності здійснюється підрозділом нормативно-визначеного органу державної влади відповідно до обсягу наданих повноважень та ґрунтується на переважно експертній оцінці, спрямованій на висвітлення групи показників, які зазвичай не мають нормативного закріплення.

Запропоновано запровадження в Україні закордонної практики здійснення оцінювання ефективності законодавства шляхом наукового обґрунтування загально-правових і спеціально-галузевих методологічних засад оцінювання ефективності, законодавчого закріплення вимоги здійснення оцінювання ефективності як підстави для внесення чи прийняття змін у чинне законодавство, розвитку громадянського суспільства та підвищення ступеню його залученості до законотворчого процесу.

У розділі 2 «Оцінювання ефективності законодавства в інформаційній сфері» здійснюється обґрунтування теоретико-

методологічного базису оцінювання ефективності законодавства в інформаційній сфері й структури оцінки його ефективності. Він складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 «Характеристика структури оцінювання ефективності законодавства в інформаційній сфері» досліджено наявні теоретико-методологічні засади оцінювання ефективності законодавства, методи, що для цього застосовуються, а також висунуто й обґрунтовано пропозиції щодо їх удосконалення та співвіднесення із законодавством в інформаційній сфері.

Обґрунтовано доцільність визначення мети оцінювання ефективності законодавства в інформаційній сфері як формування цілісного і об'єктивного уявлення про ступінь досягнення цілей законодавчих актів та їх відповідності інформаційним інтересам людини, суспільства і держави, а також встановлення причин пониження ефективності законодавства та висунення пропозицій щодо їх усунення. Запропоновано у відповідності до мети визначити завданнями оцінювання ефективності: установлення відповідності мети й завдань законодавства суспільним потребам; установлення рівня ефективності через визначення якісних характеристик законодавчих актів й аналіз їх відповідності показникам ефективності; визначення міри економічної й правової ефективності; виявлення прогалин і недоліків правового регулювання.

Розкрито зміст загально-правових функцій оцінювання ефективності: оглядової (інформативної), спрямовуючої, коректуючої, моделюючої; а також галузевої функції: систематизуючої. Встановлено, що якість реалізації названих функцій, а також забезпечення об'єктивного результату досягається за рахунок застосування принципів наукової та практичної обґрунтованості, послідовності, комплексності досліджень, експертності оцінок, розумності (доцільності) пропозицій щодо внесення змін у законодавчі акти, які доповнюються галузевими принципами неоднорідності законодавства в інформаційній сфері та пріоритетності інформаційного законодавства.

Для оцінювання ефективності законодавства в інформаційній сфері може застосовуватися значне різноманіття загально- та спеціально-наукових методів. Методи, що застосовуються, значною мірою залежать від об'єкта дослідження, очікуваного результату й бажаної форми його представлення. Залежно від мети їх застосування методи поділяються на первинні, які стосуються збору інформації про об'єкт дослідження, та вторинні, які застосовуються для обробки отриманих даних і формування кінцевих результатів. Відмічено доцільність застосування методів соціального моделювання для визначення показників ефективності проектів законодавчих актів.

У підрозділі 2.2 «Умови ефективності законодавства в інформаційній сфері» визначено й досліджено умови, що впливають на ефективність законодавства в інформаційній сфері на різних етапах нормотворчого та

правозастосовного процесів. Грунтуючись на аналізі існуючих уявлень про умови ефективності законодавства, запропоновано їх систематизацію в рамках юридичної, соціальної та державно-регуляторної ефективності.

Проаналізовано та розкрито вплив на законодавство в інформаційній сфері умов: ефективності законодавчої діяльності, дієвості зворотного зв'язку між законодавцем і суб'єктами правозастосування, відповідності мети поточним суспільним потребам, поступової інтенсифікації правового регулювання, структурної точності, відповідності імplementованих норм поточним суспільним потребам, гарантованості відповідальності в інформаційній сфері, дієздатності державних органів та суспільної правосвідомості.

Для законодавства в інформаційній сфері особливе значення відіграє умова відповідальності в інформаційній сфері. Акцентовано диференціацію понять «інформаційне правопорушення» та «правопорушення в інформаційній сфері». Відмічено, що напрямками підвищення ефективності законодавства в інформаційній сфері є: встановлення чіткої відповідності матеріальної та процесуальної частини правового механізму притягнення до відповідальності, вироблення рекомендацій щодо встановлення відповідності санкції вчиненому правопорушенню.

У підрозділі 2.3 «Системні особливості оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері» обґрунтовано структуру оцінки ефективності законодавства як цілісної системи та визначено особливості підбору показників для її формування в інформаційній сфері.

Уявлення про оцінку ефективності як насиченого масиву показників потребує врахування різних аспектів дії законодавства. Отримання показників здійснюється шляхом обробки й аналізу значної кількості даних різного походження і спрямування. Запропоновано систематизувати показники ефективності в рамках єдиної комплексної ієрархічної системи, у якій вони групуватимуться залежно від виду (у горизонтальному зрізі) і рівня абстрагування (у вертикальному зрізі).

Акцентовано доцільність застосування в запропонованій системі на верхньому рівні показників з найбільш високим рівнем узагальнення – критеріїв ефективності. А для їх уточнення використовувати індикатори ефективності, які формують другий рівень ієрархічної системи і визначають якісні показники законодавства та зміни у сфері регулювання. Нижній рівень запропоновано формувати з індикаторних показників, які відображають фактичні зміни в суспільстві та правовій системі й можуть підлягати емпіричному вимірюванню та верифікації. Залежно від особливостей процедури оцінювання взаємозв'язки між різними рівнями запропонованої системи можуть мати формувальний та обчислювальний характер. Підбір показників, які застосовуються, значною мірою залежить від галузевого спрямування досліджуваного законодавства.

Розділ 3 «Підходи до оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері» складається з трьох підрозділів і містить аналіз особливостей впливу системи інформаційного законодавства на оцінку його ефективності, обґрунтування цілісної системи показників оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері, а також пропозиції та обґрунтування на концептуальному рівні методики оцінювання ефективності законодавства в інформаційній сфері.

У підрозділі 3.1 *«Систематизація інформаційного законодавства як умова якісної оцінки ефективності»* проаналізовано наявні підходи до систематизації інформаційного законодавства, досліджено їхній вплив на засади здійснення оцінювання ефективності та запропоновано власне бачення вирішення цього завдання.

Узагальнено наявні теоретичні підходи до систематизації законодавства в інформаційній сфері та встановлено, що підвищення ефективності законодавства досягається за рахунок: а) вироблення єдиних механізмів і стратегій розвитку регулювання відносно однорідних суспільних відносин; б) уточнення та закріплення взаємозв'язків між окремими законодавчими актами; в) виявлення прогалин і колізій законодавства в інформаційній сфері.

Запропоновано підхід до систематизації інформаційного законодавства, який передбачає поділ залежно від сукупності домінуючого предмету правового регулювання, що визначає особливості суспільних відносин. У рамках такого підходу обґрунтовано виокремлення груп: обігу інформації, інформатизації, інформаційно-інфраструктурного забезпечення інформації з обмеженим доступом, технічного захисту інформації, суспільно важливої інформації, електронного документообігу. Конкретизація й узагальнення мети, цілей та принципів законодавства сприяє підвищенню якості оцінки ефективності законодавства через визначеність напрямків його розвитку і вдосконалення.

У підрозділі 3.2 *«Основні показники оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері»* розглянуто та розкрито зміст сукупності загально-правових та галузевих показників оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері.

Побудова цілісної системи показників оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері є ключовою умовою якості і обґрунтованості отриманої оцінки. До показників оцінки ефективності висуваються вимоги: повноти, об'єктивності, доцільності.

Розкрито зміст, походження та вплив показників, що становлять систему оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері. Визначено, що галузеві особливості оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері розкриваються через конкретно-галузеві та інституційні принципи інформаційного права. За своїм спрямуванням зазначені принципи відповідають рівню індикаторів оцінки ефективності та можуть

застосовуватись як для обчислення загально-правових критеріїв, так і бути згруповані у рамках власних критеріїв оцінки ефективності. Запропоновано групувати галузеві індикатори у відповідності до предмету регулювання, що дозволило ввести в систему показників оцінки ефективності критерії інформаційної діяльності, інфраструктурного забезпечення, інформаційної безпеки.

Підрозділ 3.3 «Методика оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері: концептуальний рівень» розкриває концепцію практичної реалізації оцінювання ефективності законодавства в інформаційній сфері, наводяться приклади обчислення окремих критеріїв.

Поділ процесу оцінювання ефективності в інформаційній сфері на окремі етапи (підготовчий, збору та обробки інформації, формування висновків та пропозицій) обумовлюється відмінностями методів та підході що застосовуються для досягнення різних завдань оцінювання ефективності. Водночас, спрямування та перелік завдань що вирішуються залежить від підстав оцінки ефективності (нормативних, адміністративно-розпорядчих або суспільно-політичних).

Відмічено, що об'єктом оцінювання можуть виступати як виокремлені акти інформаційного законодавства чи їх група, так і суспільні відносини в інформаційній сфері. Побудова системи оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері потребує наявності чіткого уявлення про взаємозв'язок між суспільними відносинами та законодавчими актами, що забезпечують їхнє регулювання. Запропоновано концептуальні підходи до побудови візуалізації наявної системи, які виражаються у побудові графів для аналізу складних систем або таблиць зіставлення для аналізу окремого законодавчого акту.

Обґрунтовано, що єдність виду і змісту показників оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері за різних умов застосування може бути досягнуто шляхом впровадження системи обчислювальних коефіцієнтів. Вони покликані забезпечувати узгодження показників між собою та врахувати особливості законодавства в інформаційній сфері.

Відмічено доцільність представлення результатів проведення оцінки ефективності законодавства у розгорнутому вигляді, який передбачає висвітлення лише тих показників, які знижують ефективність законодавства. Це дозволяє встановити напрямки вдосконалення законодавчого забезпечення інформаційної сфери та наочно обґрунтувати висунуті пропозиції.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано нове вирішення наукового завдання, що полягає у розкритті й удосконаленні засад формування оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері, виробленні теоретичного підґрунтя до створення нових та вдосконалення

існуючих механізмів, методів та принципів оцінювання означеної ефективності, вдосконалення термінологічного базису і розробки підходів до класифікації і систематизації показників ефективності.

Отримані в процесі дослідження результати дозволяють сформулювати низку висновків, наведених нижче.

1. Усебічний аналіз наукових праць вітчизняних та зарубіжних вчених щодо проблем тлумачення поняття «ефективність законодавства» та його оцінки засвідчив значну варіативність у розумінні цих понять і наявність дефініцій, які мають суттєві відмінності не лише в структурному наповненні, а й у змістовому спрямуванні. Тому поняття «ефективність законодавства» та «оцінка ефективності законодавства» слід відносити до складних категорій, що формуються, виходячи з наявних цілей застосування і ґрунтуються на уявленні про ефективність законодавства як співвідношення між досягнутим результатом дії законодавчого акту і поставленими перед ним цілями.

Під ефективністю законодавства слід розуміти здатність держави забезпечувати за допомогою правових механізмів належний рівень збалансованості інтересів людини, суспільства і держави. Оцінка ефективності законодавства є розвитком у практичній площині концепції композитивності ефективності законодавства. Шляхом декомпозиції ефективність законодавства може бути представлена через набір показників, які окреслюватимуть вплив окремих аспектів законодавства та його застосування. Як наслідок, оцінка ефективності законодавства являє собою сукупність показників, які відображають якість змісту та реалізації функцій та принципів права в рамках здійснення законодавчого регулювання.

2. Тлумачення поняття «інформаційне законодавство» обумовлює охоплення ним усієї сукупності суспільних відносин щодо інформаційної діяльності, де інформація виступає безпосереднім об'єктом. Як наслідок, для диференціації як самих інформаційних відносин, так і засобів їх правового регулювання, доцільно застосовувати класифікацію інформації через сукупність її атрибутів: вид, доступність, суспільний інтерес, форма розповсюдження, зберігання тощо.

Зважаючи на значну інтегрованість інформаційної діяльності в усіх сферах суспільного життя, ефективність інформаційних правовідносин безпосередньо впливає на ефективність інших галузей права. Водночас, декларативність окремих положень інформаційного законодавства ставить їх реалізацію в залежність до ефективності реалізації відповідних норм інших галузей права. Для усунення зазначеної взаємної залежності необхідно здійснювати усунення прогалин в законодавчому забезпеченні інформаційної сфери, зокрема в його процесуальній частині.

3. Аналіз закордонного досвіду застосування оцінки ефективності законодавства засвідчує її вагомий роль у процесі законотворчої та правозастосовної діяльності органів державної влади не лише як механізму

виявлення й усунення недоліків законодавства, а й дієвого засобу забезпечення зворотного зв'язку між державою і суспільством. Забезпечення правового регулювання оцінки ефективності законодавства полягає у нормативно-правовому закріпленні вимоги щодо її проведення та визначеності ролі держави у здійсненні та координації процедури оцінювання.

До пріоритетних напрямків впровадження у вітчизняній правовій системі елементів закордонного досвіду слід віднести: а) нормативне закріплення обов'язковості проведення оцінювання ефективності законодавства відповідно до певного графіку або через визначені терміни з моменту набуття чинності змінами; б) впровадження механізмів широкого залучення громадських організацій до проведення оцінювання ефективності як законопроектів, так і чинних законодавчих актів; в) визначення порядку оприлюднення і врахування результатів оцінювання ефективності законодавства.

4. Дослідження умов ефективності законодавства висвітлених в науковій літературі дозволив встановити, що вони здійснюють вплив на різних етапах законодавчої та правозастосовної діяльності та можуть бути застосовані як по відношенню до законодавства в цілому, так і до окремих його елементів. У відповідності до чого класифікуючими ознаками умов ефективності виступають: стадія законодавчого процесу на якому виникає та діє умова ефективності, джерело та напрямок впливу умов (правова система, система державного управління, суспільство).

До основних умов ефективності законодавства в інформаційній сфері віднесено: правильність вибору мети і завдань та їх відповідність поточним суспільним потребам, структурна й змістова належність, поступовість інтенсифікації правового регулювання, визначеність обсягів правомірної поведінки, гарантованість відповідальності в інформаційній сфері, функціональна спроможність органів державної влади, суспільна правосвідомість тощо.

5. Оцінювання ефективності законодавства являє собою емпірично-правове дослідження, спрямоване на встановлення рівня відповідності правових норм і наслідків їх впровадження оптимальному рівню та наявним суспільним вимогам, результатом якого є формування оцінки ефективності. Воно здійснюється з метою вироблення цілісного й об'єктивного уявлення про рівень урегульованості суспільних відносин, що виникають у досліджуваній сфері, та їх відповідність інтересам людини, суспільства й держави.

Оцінювання ефективності законодавства потребує дотримання системи принципів – основоположних ідей, які складають організаційну основу формування та вдосконалення законодавства з метою забезпечення його ефективності. Вони можуть поділятися залежно від рівня узагальненості (загальні, галузеві, інституційні), стадії створення і впровадження закону (превентивні (формуючі) та корекційні).

Загальну ефективність законодавства доцільно визначати як сумарну ефективність реалізації окремих його елементів. Залежно від домінуючого аспекту виокремлюються: соціальна (формується на етапі визначення мети і завдань регулювання), юридична (визначається змістовним наповненням законодавчих актів) та державно-регуляторна (обумовлюється повноваженнями і засобами впливу державних органів) ефективності. Методичну базу оцінювання ефективності законодавства становить сукупність загальнонаукових, юридичних, статистичних та інших методів, притаманних для емпіричних досліджень. Суттєвий вплив на підбір сукупності методів оцінювання ефективності законодавства відіграють предмет, методи та принципи інформаційного права.

6. Комплексний характер оцінки ефективності законодавства обумовлюється множинністю показників, які її визначають. Застосування структурно-функціонального методу та методу моделювання дозволяє сформувати систему показників оцінки ефективності законодавства, які групуватимуться залежно від виду (у горизонтальному зрізі) та рівня абстрагування (у вертикальному зрізі). Основними рівнями такої системи визначаються:

- критерії ефективності – встановлюють ключові напрями реалізації суспільних потреб і державних інтересів;
- індикатори ефективності – показники, що встановлюють якісні характеристики закону, а також процесів і явищ, викликаних його реалізацією;
- індикаторні показники – показники, що встановлюють фактичні характеристики закону та зміни в соціальній сфері внаслідок його дії.

Базову систему показників оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері утворюють показники, які відображають критерії: якості, цілісності, системності, корупціогенності, функціональної спроможності органів державної влади, балансу інтересів, суспільної правосвідомості тощо.

До показників оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері можуть також бути віднесені галузеві критерії: інформаційної діяльності (гарантованості права на інформацію, свободи інформаційної діяльності, об'єктивності, достовірності, повноти і точності інформації, обмеження доступу до інформації виключно на підставі закону), інфраструктурного забезпечення (доступності інфраструктури, мінімізації негативних наслідків функціонування інформаційно-комунікаційних технологій), інформаційної безпеки (правомірності інформаційної діяльності, захищеності особи від втручання в її особисте та сімейне життя, мінімізації негативного інформаційного впливу, недопущення незаконного розповсюдження, використання і порушення цілісності інформації).

7. Оцінювання ефективності законодавства в інформаційній сфері потребує визначення усієї сукупності законодавчих актів що врегульовують однорідні за змістом суспільні відносини. Вирішення даного завдання можливе за умови групування і узгодження правових норм у відповідності до

предмета правового регулювання (інформаційні та інформаційно-інфраструктурні відносини, відносини інформаційної безпеки). Оскільки реальні суспільні відносини можуть у своїй сукупності охоплювати як одну, так і кілька предметних сфер, то відповідно до запропонованої систематизації можуть бути виділені групи: обігу інформації, інформатизації, інформаційно-інфраструктурного забезпечення інформації з обмеженим доступом, технічного захисту інформації, суспільно важливої інформації, електронного документообігу. Кожна з груп охоплює відносини зі спорідненими принципами та методами правового регулювання, а також особливостями об'єкта правовідносин. Таке групування дозволяє сформулювати цілісну картину цілей і напрямків подальшого розвитку законодавства в інформаційній сфері та уточнити показники оцінки його ефективності.

8. На підставі проведеного дослідження розроблено «Методичні рекомендації концептуального рівня щодо оцінювання ефективності законодавства в інформаційній сфері». У рамках наданих практичних пропозицій обґрунтовано розбиття процедури оцінювання ефективності законодавства на етапи: підготовчий, збору і обробки інформації, формування висновків та рекомендацій. Кожен з етапів реалізовує власні мету та завдання в рамках загальної мети та завдань оцінювання.

Змістове навантаження показників оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері може суттєво відрізнятись в залежності від спрямування оцінюваного законодавства та наявності внутрішніх взаємозв'язків, що обумовлює порядок та методи їх обчислень. Забезпечення уніфікації уявлень про показники оцінки ефективності законодавства може бути досягнуто за рахунок введення в її структуру обчислювальних коефіцієнтів. Конфігурація значень обчислювальних коефіцієнтів залежить від галузевих особливостей інформаційного законодавства, підстав оцінювання та державної політики в інформаційній сфері. До них віднесено коефіцієнти: квантифікації й нормування (упорядковують і приводять індикаторні показники до єдиного вигляду), кореляції (визначають рівень впливу показників нижчого рівня на обчислюваний), спрямованості (визначають позитивність чи негативність впливу показника, групи показників одного рівня).

9. Проведене дослідження не вирішує усієї сукупності завдань що виникають в процесі оцінювання ефективності законодавства в інформаційній сфері. Висвітлені в дисертації наукові результати та висновки потребують подальшого розвитку як в теоретичній, так і експериментальній площині. До найбільш перспективних напрямків подальших досліджень належать: а) удосконалення загально-правової та галузевої методології оцінювання ефективності законодавства; б) розробка та впровадження цілісної методики оцінки ефективності законодавства; в) комплексна оцінка ефективності законодавства в інформаційній сфері; г) визначення правових механізмів і напрямків підвищення ефективності законодавства в інформаційній сфері тощо.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Кіндрат П.В. Ефективність законодавства: понятійно-термінологічний аспект / П.В. Кіндрат // Правова інформатика. – 2014. – № 3 (43). – С. 55–59.

2. Кіндрат П. В. Оцінка ефективності законодавства: критерії ефективності / П.В. Кіндрат // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». – 2014. – № 4. – Т. 1. – С. 19–22.

3. Кіндрат П.В. Комплексна система оцінки ефективності законодавства / П.В. Кіндрат // Електронне наукове фахове видання «Порівняльно-аналітичне право» Ужгородського національного університету. – 2014. – № 5. – С. 252–255. Режим доступу : http://pap.in.ua/5_2014/75.pdf.

4. Кіндрат П.В. Проблеми структуризації інформаційного права / П.В. Кіндрат // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». – 2016. – № 39. – Т. 1. – С. 136–139.

5. Кіндрат П.В. Параметри оцінки ефективності інформаційного права / П.В. Кіндрат // Право і суспільство. – 2016. – № 5. – С. 102–107.

Статті у наукових виданнях інших держав:

6. Кіндрат П. В. Методологические принципы оценки эффективности законов / П.В. Кіндрат // *Leges et iura*. – 2015. – № 6/3 (282). – С. 58–60.

Тези доповідей на наукових зібраннях, що розкривають основні результати дисертації:

7. Кіндрат П.В. Класифікація інформації: підходи до формування / П.В. Кіндрат // Правове життя: сучасний стан та перспективи розвитку : зб. тез за матеріалами X Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених, 21–22 березня 2014 / уклад. : К.В. Антонюк, І.О. Дейнега, Л.І. Кекіс. – Луцьк : Оконська А.Ю., 2014. – С. 78–80.

8. Кіндрат П.В. Проблеми аналізу ефективності законів / П.В. Кіндрат // Актуальні питання реформування правової системи України : зб. наук. ст. за матеріалами XI Міжнар. наук.-практ. конф (м. Луцьк, 13–14 червня 2014 р.). – Луцьк : Вежа-Друк, 2014. – С. 21–23.

9. Кіндрат П.В. Поняття ефективності законодавства та критеріїв її оцінки / П.В. Кіндрат // Правове регулювання суспільних відносин в умовах демократизації Української держави : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 3–4 жовтня 2014 р. – Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2014. – С. 25–26.

10. Кіндрат П.В. Забезпечення оцінки ефективності законодавства: світовий досвід / П.В. Кіндрат // Політико-правові реформи та становлення громадянського суспільства в Україні : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Херсон, 10–11 жовтня 2014 р. / Херсон. держ. ун-т, юрид. ф-т, Півден. регіон. наук. центр Нац. акад. прав. наук України / редкол. : Стратонов В. М. та ін. – Херсон : Гельветика, 2014. – С. 120–123.

11. Кіндрат П.В. Проблеми та перспективи становлення інформаційного права як галузі права / П.В. Кіндрат // Актуальні питання розвитку права та законодавства: наукові дискусії : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 18–19 грудня 2015 р. – У 2-х частинах. – Львів : Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2015. – Ч. 1. – С. 15–17.

12. Кіндрат П.В. Перспективи розвитку правового регулювання в інформаційній сфері / П.В. Кіндрат // Розвиток сучасного права в умовах глобальної нестабільності: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 9–10 вересня 2016 р. – Одеса : ГО «Причорноморська фундація права», 2016. – С. 85–88.

13. Кіндрат П.В. Структура ефективності інформаційного права / П.В. Кіндрат // Пріоритетні напрямки розвитку сучасної юридичної науки : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 16–17 вересня 2016 р. – Х. : ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2016. – С. 46–50.

14. Кіндрат П.В. Відповідальність за правопорушення в інформаційній сфері як критерій ефективності її правового регулювання / П.В. Кіндрат // Юриспруденція в теорії і практиці: питання вдосконалення правової грамотності : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 24–25 лютого 2017 р. – Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2017. – С. 73–77.

АНОТАЦІЇ

Кіндрат П.В. Теоретичні засади оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері. – *Рукопис.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Науково-дослідний інститут інформатики і права Національної академії правових наук України. – Київ, 2017.

Дисертацію присвячено дослідженню проблем ефективності законодавства в інформаційній сфері, встановленню елементів, що її визначають та обґрунтуванню теоретичних засад формування системи оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері.

Визначено етапи розвитку та розкрито поняття «ефективність законодавства», «оцінка ефективності законодавства». Обґрунтовано

особливості інформаційного законодавства та його місце в системі законодавства України. Встановлено особливості та спрямування здійснення оцінювання ефективності законодавства в зарубіжних країнах.

Сформульовано теоретико-методологічний базис оцінювання ефективності законодавства в інформаційній сфері. Розглянуто умови визначення ефективності законодавчих актів в інформаційній сфері та встановлено показники, що на неї впливають. Обґрунтовано структуру ієрархічної системи групування показників ефективності.

Обґрунтовано авторське бачення щодо систематизації правових норм інформаційного права з точки зору оцінювання ефективності. Розкрито зміст показників оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері. Сформульовано методичні рекомендації концептуального рівня щодо здійснення оцінювання ефективності законодавства в інформаційній сфері.

Ключові слова: інформаційне право, інформаційна сфера, інформаційне законодавство, ефективність законодавства, оцінка ефективності, методика оцінки ефективності.

Киндрат П.В. Теоретические основы оценки эффективности законодательства в информационной сфере. – Рукопись.

Диссертация на соискание учёной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право. – Научно-исследовательский институт информатики и права Национальной академии правовых наук Украины. – Киев, 2017.

Диссертация посвящена исследованию проблем эффективности законодательства в информационной сфере, установлению элементов, которые её определяют и обоснованию теоретических основ формирования системы оценки эффективности.

Определены этапы развития и раскрыты понятия «эффективность законодательства», «оценка эффективности законодательства». Обоснованы особенности информационного законодательства и его места в системе законодательства Украины. Определены особенности и направленность осуществления оценки эффективности законодательства в зарубежных странах.

Сформулирован теоретико-методологический базис оценивания эффективности законодательства в информационной сфере. Рассмотрено условия определения эффективности законодательных актов с установлением параметров, которые на неё влияют. Обоснована структура иерархической системы группирования показателей оценки эффективности.

Обосновано авторское представление систематизации правовых норм информационного права с точки зрения оценки эффективности. Раскрыто

содержание показателей оценки эффективности законодательства в информационной сфере. Сформулированы концептуальные методические рекомендации осуществления оценивания эффективности законодательства в информационной сфере.

Ключевые слова: информационное право, информационная сфера, информационное законодательство, эффективность законодательства, оценка эффективности, методика оценки эффективности.

Kindrat P.V. Theoretical Basics of Evaluation of the Efficiency of Legislation in the Information Sphere. – *Manuscript.*

Dissertation for the degree of candidate of legal sciences, specialty 12.00.07 – administrative law and process; financial law; information law. – Research Institute of Informatics and Law of the National Academy of Law Sciences of Ukraine. – Kyiv, 2017.

The dissertation research deals with the comprehensive analysis of peculiarities of information law as the regulator of public relations, theoretical basis of the efficiency of legislation and formation of theoretical and methodological foundations of evaluation of the efficiency of legislation in the information sphere.

There are defined the stages of development, and revealed the concept of «efficiency of legal regulation», «evaluation of the efficiency of legal regulation». There is substantiated the distinctions of information legislation and its place in legislation of Ukraine. There is considered the experience of foreign countries on the application of evaluation of the efficiency of legislation in lawmaking activity.

There are defined the theoretical and methodological foundations of evaluation of the efficiency of legislation in the information sphere. There are investigated the conditions of efficiency of legislation in the information sphere, determined their influence on the evaluation of the efficiency. There is substantiated a classification of indexes of efficiency within a clearly structured hierarchical system.

There is grounded the approach to systematization of information legislation for carrying out the evaluation of the efficiency of legal regulation. There is disclosed the content of the totality of general legal and brunch indexes of evaluation of the efficiency of legislation in the information sphere. There is suggested the concept of practical realization of the evaluation of efficiency of legislation in the information sphere.

Keywords: information law, information sphere, information legislation, efficiency of legislation, evaluation of efficiency, methods of evaluation of efficiency.

Гарнітура Таймс. Формат 60x84/16.
Наклад 100. Папір офсетний. Ум.-др. арк. 0,9.
Підписано до друку 25.09.2017. Замовлення 454.

Надруковано в « МП Леся».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи серія ДК № 892 від 08.04.2002.
«МП Леся»
03148, Київ, а/с 115.
Тел./факс: (066) 60-50-199, (068) 126-49-26
E-mail: lesya3000@ukr.net